

egyszerűsíti hasonló keresztnevét, mint Tony Robert-Fleury Chanet stb. Szirmai leggyakrabban ekként szerepel a tárlatokon.

L. K.

Az Opszágos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola növendékeinek évvégi pályázatai díjazott pályaműveiből mutatunk be hármát e számunkban.

KIÁLLÍTÁSOK.

Milánói iparművészeti csoportunk pusztulásáról

a napilapok részletes tudósításokat közöltek. A kiállítás magyar osztályának vezetője maga is közreadta a tűzvészről kapott közérdekű hivatalos jelentéseket. Ezért e helyen nem foglalkozunk a borzasztó katasztrófa

leírásával, csupán feljegyezzük a szomorú eseményre vonatkozó néhány nevezetes aktát:

Mangili szenátor, a milánói kiállítás végrehajtó bizottságának elnöke a katasztrófa napján a következő táviratot intézte Szerényi József kereskedelmi államtitkárhoz, mint a magyar bizottság elnökéhez:

Nagy fájdalommal közlöm méltóságoddal, hogy ma éjjel három óra ötven perckor egy tűzvész, amelynek precíz oka mindeddig még ismeretlen, tökéletesen elpusztította a dekoratív művészetek olasz gallériáival együtt a dekoratív művészeteknek építészete tekintetében is gyönyörű magyar pavillont. A bizottság velem együtt mindenekelőtt le van sujtva ezen pavillon pusztulása által, amely valójában kiállításunk gyöngyét képezte és amelynek pusztulása fölött méltóságod, mint a magyar kormány képviselője előtt, legmélyebb részvétünket fejezzük ki. Maga a bizottság még ma tanácskozní fog, hogy milyen intézkedéseket lehessen tenni a közönségre gyakorolt impresszió enyhítése és az oly súlyosan sujtott kiállítók javára.

Fogadja méltóságod tiszteletteljes üdvözetemet.

Mangili, a kiállítás elnöke.

Erre a részvét táviratra Szerényi József államtitkár, mint a magyar kiállítási bizottság elnöke, viszonzta a magyar bizottság részvételének kifejezését, kérve egyúttal az olasz bizottság jóindulatát a súlyosan károsodott kiállítók érdekében. Erre Mangili a következő távirattal felelt:

„Közöltem a bizottsággal méltóságod azon táviratát, a melyet méltóztatott hozzám intézni és az ő nevében fejezem ki ezennel a mi mély hálánknak érzelmeit azon szíves megindító szavakért, a melyeket hozzánk intézni méltóztatott. Van szerencsénk értesíteni méltóságodat,

hogy mi elhatároztuk a művészeti csarnoknak haladéktalanul újra építését és szerencséseknak fogjuk magunkat érezni, ha Magyarország ott újra elfoglalja a díszhelyet, amelyet ezennel őszinte szívvel ajánlunk fel neki.

Szívélyes üdvözzettel

Mangili szenátor.”

Izabella királyi hercegasszony magyar nyelvű táviratban fejezte ki sajnálkozását Szerényi József államtitkárnak, valamint az Iparművészeti Társulatnak, amelynek ő a védnöknője.

Utóbbi távirat így szól:

Magyar Iparművészeti Társulat elnökségének,
Budapest.

A milánói kiállításban kitört tűzvészről legnagyobb sajnálatomra értesültem és szívből remélem, hogy az értékes műtárgyak nagyobb kárt nem szenvedtek.

Izabella főhercegnő.

A társulat nevében Szalay Imre alelnök a következő távirattal köszönte meg Ő Fenségének részvétét:

Izabella főhercegnő Ő Fensége, Pozsony.

Most érkezem haza, hódoló köszönettel veszem császári és királyi Fenségednek az Iparművészeti Társulathoz legkegyelmesebben intézett részvét táviratát. Sajnos, majdnem minden elpusztult, alig egy pár tárgyat sikerült megmenteni.

Legmélyebb tisztelettel

Szalay Imre, társulati alelnök.

A milánói magyar kiállítás újjászületése.

Nagy nemzetek erényeire emlékeztető bátorsággal fogadta Olaszország

azt a csapást, mely a milánói kiállítás iparművészeti osztályának pusztulásával az olasz műipar s magát a kiállítást érte. Alig terjedt híre a pusztulásnak, már meg is fogamzott az elhatározás, hogy föl kell támasztani hamvaiból az elégett kiállítást. Az elhatározást azután lázas gyorsasággal követték a tettek. Mindenekelőtt az elpusztult kiállítás valamennyi kiállítója spontán vállalkozott arra, hogy részt vesz az új kiállításon. Már a tűzvészt követő napon az új épület tervrajza dolgában is döntött a kiállítási bizottság s elfogadta Bongi építész terveit. A következő nap megkezdtek a törmelékek és romok elhordását s egyúttal az új épület alapozását is, ma pedig már az egész épület váza áll, hogy a legközelebbi napok során tető alá is kerüljön az iparművészet csarnoka.

Ismeretes, minő drága kincseink veszték oda nekünk is a porrá égett pavillonban. De megható és elismerést érdemel az az őszinte részvét, mellyel az olaszok a magyar osztály pusztulását fogadták. A kiállítás vezetőségének legelső gondjai közé tartozott, hogy azonnal megkínálja a magyarokat az épülő új pavillon díszhelyével

s hogy felajánljon nekünk minden lehető kedvezést, ingyenes biztosítást s az olasz vasutakon ingyenes szállítást.

Ilyen körülmények között bajos lett volna visszavonulnunk. Hiszen a magunk elsőrendű érdeke, hogy azt a fényes pozíciót, melyet a milánói kiállításon elejétől fogva elfoglaltunk, lehetőség szerint megtartsuk. Így fogta fel a kérdést a magyar kiállítás bizottsága is, amely egyhangú határozattal kimondotta, hogy az elharmvadtt magyar osztályt életre kelti.

A magyar kiállítási bizottság augusztus hó 13-án Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár elnöke alatt teljes ülést tartott, amelyen részletesen megvitatta a kérdést és egyhangulag abban állapodott meg, hogy a kiállítást a jelzett keretekben megújítja; annival inkább, minthogy a kormány támogatására teljes mértékben számíthat. A bizottság az ülésen megállapította, hogy mind az Iparművészeti Társulat révén egyes iparosok és művészek, mind az iparoktatási intézetek, a mintarajziskola, az iparművészeti iskola és a székesfővárosi iparrajziskola képesek lesznek október 4-ikéig, amikor ugyanis az új kiállítást az olaszok megnyitni óhajtják, oly kiállítást létesíteni, amely a magyar iparnak kétségkívül újabb elismerést fog biztosítani.

A bizottság örömmel konstata, hogy az új kiállítás rendezésére mind művészi, mind ipari körökben a legmesszebbmenő hajlandóság nyilatkozott meg. A gyűlésen beszámolt egyúttal a bizottság a tűzvész folytán tett intézkedésekről és bejelentette, hogy az olaszok viselik az új kiállítás építésének, a kiállított tárgyak tűzkár elleni biztosításának és az olasz vasutakon való szállítás költségeit, és biztosította a magyar kiállítási bizottságot, hogy zsűri tekintetében a volt kiállításon részvevő iparosokat illetően a legmesszebbmenő méltányosságig megy el és a bírálóknál alapul elfogadja a magyar kiállítási bizottság által készített fényképfelvételeket, valamint a magyar kiállítási bizottság javaslatait.

Az új kiállítás természetesen szerényebb méretű lesz az előzőnél. Szerényebb méretűnek készül az új épület is, amely ezúttal több különálló pavilonra oszlik. A tűzből kimentett tárgyakat és a volt kiállítás fényképeit egy templomszerű épületben állítják ki, itt a magyarok közösen szerepelnének az olaszokkal. A kiállítási épület díszhelyét, az Elena királynéről elnevezett kis térre szolgáló pavillont, a magyarok számára tartja fenn a kiállítás igazgatósága. Az olaszok — mint említettük — lázas buzgalommal dolgoznak a pavillon újjáépítésén s a munkával alkalmasint hamarosan el is készülnek. A pavilonok díszítései mind a munkafelosztás elve alapján otthon, a műhelyekben készülnek s főként ez a körülmény teszi lehetővé a gyors építést.

Az iparművészeti csoportok juryzása az eredeti megállapodásokkal szemben, a tűzvészre és a csoportok újjáalkotására való tekintettel, szeptember hó helyett október havában lesz. A magyaroknak tizenöt tagsági hely jutott a nemzetközi juryben; a tagokat a jury-szabályzat értelmében a magyar osztály kormánybiztosa, Szerényi József államtitkár nevezi ki.

Bécs. Az osztrák iparművészeti iskola kiállítást rendezett június havában tanítványainak munkáiból a bécsi iparművészeti múzeumban. Aki a négy év előtti legutóbbi kiállítását látta az intézetnek, aligha tapasztal fejlődést e kiállításon levő munkákban. Sőt, mintha bizonyos visszaesés mutatkoznék, különösen a lakásberendezési osztályokban, amelyekben számottevő munkát alig láthattunk. A szakosztályok között legkiválóbb a Josef Breiter vezetője alatt álló plasztikai osztály, melynek erőssége főleg abban van, hogy a növendékek megtanulják a formázást alkalmazni a különböző technikákhoz. Jó a Czeschka tanár vezetése alatt álló grafikai osztály is. A kiállítás kapcsán bemutatták az ipariskolai rajzitanítók számára, valamint népiskolai növendékek számára rendezett különböző kurzusok eredményeit. Különösen érdekesek voltak azok a rajzsorozatok, amelyek a 9—14 éves gyermekeknek képzeletből közös feladat nyomán készült sokféle rajzait, u. m. alakokat, tájképeket, díszítőmunkákat stb-t mutatták.

Berlin. Az 1906. évi német százévi berlini kiállítást folytatólag ismerteti F. Dülberg a Zeitschrift f. bild. Kunst 8-ik (májusi) és 9-ik (júniusi) számában; számos kép kíséri a fejtegetéseket. — Berlinben az összeszűrt miniatűr-kiállítás lesz. A kiállításra tudományos színvonalú katalógus készül s így a kiállításnak komolyabb jellege is lévén, a miniatűr történetének ismerete is bővülni fog. Hogy azonban gyakorlati hatása is legyen, elhatározták, hogy a modern miniatűr szintén helyet foglalhat a kiállításon.

Drezda. A drezdai iparművészeti kiállításnak teljes sikerét az összes ide vonatkozó lapközlmények elismerik. Általán dicsérik a tervszerű előkészítést, a jól megválogatott programnak pontos végrehajtását s a művészi rendezést. Lapunk közelebbi számában részletesen foglalkozunk majd ezzel az érdekes és tanulságos kiállítással.

London. A londoni White chapel Art-Gallery, a jótékonyt szolgáló egyesületnek ezidei kiállítása áttekintést nyújtott a XIX-ik század elejének angol művészetéről. Számos értékes képet kölcsönöztek a kiállítás céljára és az iparművészet is gazdagon volt képviselve. Május 24-én nyílt meg a német műkiállítás, amelyet brit művészek létesítettek. — A londoni „Burlington Fine Arts Club” ó-német művészeti emlékeiből május 15-étől július 15-éig tartó műkiállítást rendezett.

Lipscse. A leipzigi Buchgewerbemuseum keletázsiai nyomdai műlapok kiállítását rendezte, amely főleg a kínai könyvművészet történetét szolgálja van hivatva.

München. A müncheni „Orientalische Gesellschaft” egy gazdag japán kiállítást rendezett, amelynek célja az, hogy a Kelet kultúrája iránti érdeket fölkeltsse.

Páris. A párisi Bibliothèque nationale-ban a XVIII-ik század művészetének kiállítása megnyílt; legkiválóbbak a miniatűrök, a gouache-ok és színes gravürök,

265. EMLÉKSZEKRÉNYKE
A ROMÁN KIRÁLY 40 ÉVES URALKODÓI JUBILEUMÁRA.

TERVEZTE ÉS MINTÁZTA
SZIRMAY TONY, PÁRIS.

266.

266. ZIRZEN JANKA
EMLÉKMŰVÉNEK
VÁZLATA.

BORY LAJOS
MŰVE.

267.

267. PORTRAIT
MELLSZOBOR.
LIGETI MIKLÓS
MŰVE.

268.

268. CUKORTARTÓ.
HEKSCH NÁNDOR
MŰVE.

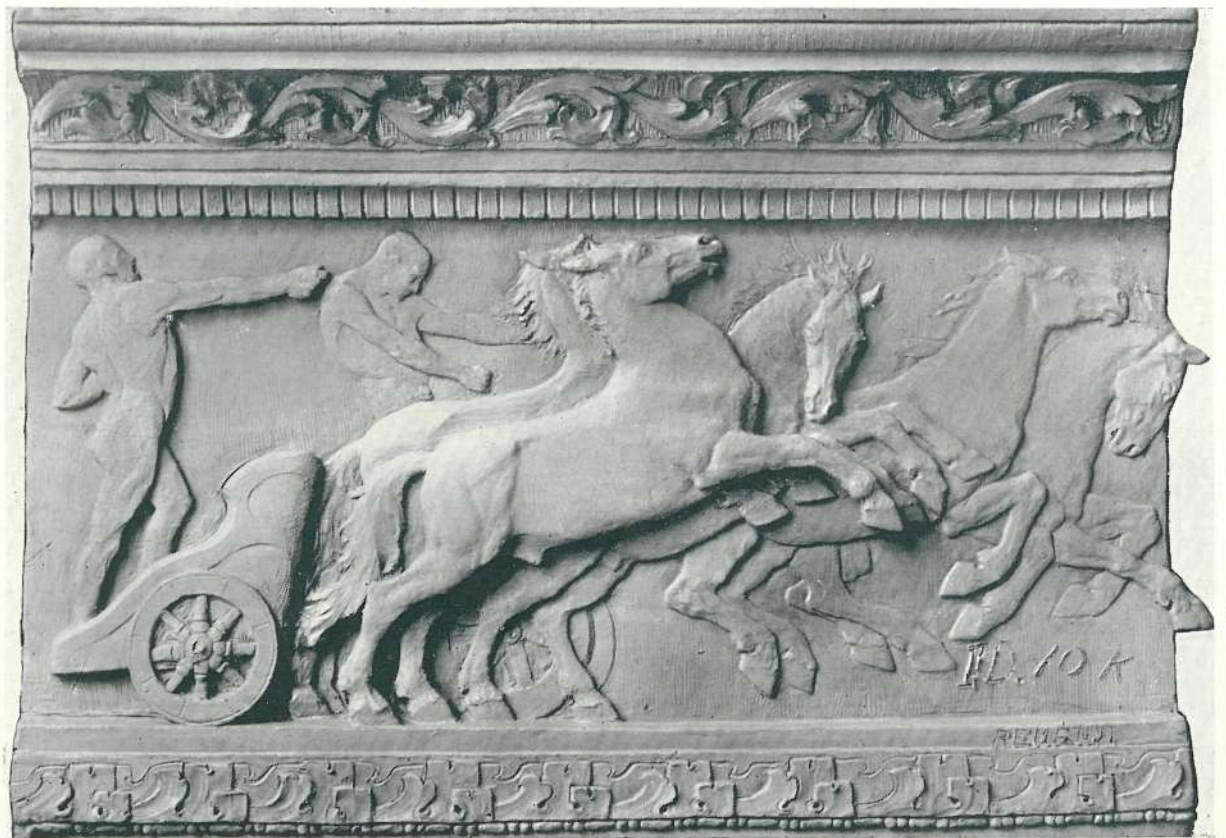
AZ ORSZ. IPAR-
MŰVÉSZETI ISKOLA
ÉVVÉGI PÁLYÁZATA.
KISPLASZTIKAI OSZT.
TANÁR LÓRÁNYI A.

269.

I. díj. Kreipel Ottó terve.

270.

II. díj. Reményi József.

269., 270. AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZEZETI ISKOLA
ÉVVÉGI PÁLYÁZATA.

DISZÍTŐ SZOBRÁSZATI OSZTÁLY.
TANÁR MÁTRAI L. GY.

A képzőművészet a kiállításon jelentéktelen. — A londoni Sout Kensington múzeum példáját követi a párisi Union centrale des Arts décoratifs, amennyiben elhatározta, hogy időleges kiállításai számára műkedvelő gyűjtőktől műtárgyakat kölcsön vesz. — Párisban még az idén nemzetközi keramiai kiállítás is lesz a francia kereskedelmi kormány védnöksége alatt. Érdeklődőknek prospektust szívesen küld a kiállítási bizottság. Címe: Exposition Internationale des Arts et Industrie du Feu Paris, 19. rue Saint-Roch.

Stuttgart. A kiállításnak egy különös nemét rendezi a Kgl. württembergische „Zentralstelle für Gewerbe u. Handel“ a stuttgarti iparmúzeumban. A symmetria és egyensúly kiállítása lesz az; még pedig példákkal és ellenpéldákkal, úgy hogy e kérdés egyrészt elméletileg és gyakorlatilag tanulmányozható legyen, másrészt, hogy a modern iparművészeti termelés, amely a föltétlen symmetriának követését szabálynak venni látszik, a békától fölszabadíttassék és szabadabb alkotásokra ösztönöztessek.

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLEJE

Az ipapi művészet. A Kunst und Handwerk 8-ik számában P. Bröcker az ipari művészet lényegét fejtegeti és az ipari művészetnek a gazdasági életben elfoglalandó helyét határozza meg. Magasabb igények sohasem fölsőlegeseek, hanem a fejlődés hatása alatt lesznek normális szükségletekké; és így emelkedik az ipari művészet is, — fejtegeti a szerző.

Bútop. Gyakorlati bútorokról írt A. Lux a Werkkunst 6-ik számában és ír utána H. Schmidkunz a Kunst u. Handwerk 8-ik számában. Mind a ketten az egyéni szükségleteket és körülményeket állítják oda mint döntő körülményt a gyakorlatiasság kérdésével; ebből a különféle szükségletből származzék a bútordarab típusa és nem fordítva.

Díszítő művészet. Jules Cheret-nek 70-ik születése napja alkalmából a Zeitschrift für bildende Kunst 9-ik száma E. Schmidtnék szeretettel megírt cikkét közli a finom francia művésztől és művészetéről. Cheret-nek művészetéről képei nélkül írni lehetetlen, azért e cikket is a sokoldalú mestert jellemző néhány grafikus szemelvény kíséri.

„A dekoratív értékekről“ értekezik a Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik (júniusi) számában M. O. Lasser és ezalatt a belső berendezésben díszítő szerepet játszani hivatott egyes tárgyak díszítő értékét érti; néhány példát is említ.

Építészet. A Kunstgewerbeblatt 8-ik számában a „Münchener Neueste Nachrichten“ napilapnak épült nagy házát ismerteti A. Baumgärtner és néhány képben az épületet és annak kiválóbb helyiségeit is bemutatja.

Az Architektonische Rundschau 8-ik füzetében a római Palazzo Spada-nak érdekes perspektivikus oszlopfolyosóját ismerteti két kép kíséretében Th. Hofmann, és az ilyféle látszati építészetéről és ennek művészi határsáról és értékéről tesz néhány megjegyzést.

A német Rothenburg (a Tauber mellett) az egész világon ismeretes és a művészvilágnak újra és újra anyagot nyújt a tanulmányra. Így a Studio májusi számában C. E. Eldred utazási vázlatai közül néhányat mutat be, hogy a „Fantastic“ Rothenburgról írt cikkét megfelelően illusztrálja.

Keramika. A Deutsche Kunst u. Dekoration 8-ik száma a kopenhágai királyi porcellángyár és az Alumina faianszgyárakból való finomabb és színesen másolt cserépedényeket mutat be számos képben, amelyek közül különösen a népies jellegre támaszkodó faianszkészítmények tűnnek ki.

Könyvkötés. A Kunstgewerbeblatt 8-ik számában F. Luthmer tollából eredő és képekkel gazdagított cikket olvashatunk a könyvkötés művészetéről, amely cikkben L. a majnai Frankfurtban a múlt áprilisi havában rendezett nemzetközi könyvkötés-kiállítás alkalmából a könyvtábla újabb művészi fejlődéséről értekezik és ezzel egyszersmind az előzetpapírt is fejtegetéséi körébe vonja. Egész cikke főleg ismertető jellegű.

A majna-frankfurti nemzetközi könyvkötés-kiállítást ismerteti a Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik számában Trenkwald. Sorait 33 kép kíséri.

Ötvösség. A Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik számában Alex. Fischer, az ismert zománc-művész, néhány munkáját ismerteti E. Z. több kép kíséretében.

Szobrászművészet. A Zeitschrift für bild. Kunst 8-ik (májusi) számában Gotschewski A. adatokkal igazolja, hogy Michelangelonak a S. Lorenzo-i Medici sírok eredeti elrendezéséhez tartozó és folyosókat ábrázoló alakjainak nemcsak rajzai — és amint valószínűséggel kimutatták — agyagmintái maradtak fenn, hanem hogy Michelangelo az egyik alaknak mintáját és magát az alakot legalább részben elkészítette. Cikkét néhány magyarázó kép kíséri.

A fadaragáshoz minden adat értékkel bír, mivel történetének nagy hézagai vannak. Friedländer a Zeitschrift f. bild. Kunst 9-ik számában egy német származású, puszpángból faragott női alakról ír, amelynek alakításában nyilvánuló különösen egyéni alkotóerő ötlík szemébe és stílárís, valamint egyéb jelenségekből von következtetéseket a szobrocška szerzőjére. A cikkhez az alaknak négy oldalról fölvett fotografikus képe van mellékelve.